

CELEBRACJA SAKRAMENTU CHRZTU ŚWIĘTEGO

Teologiczne znaczenie

Każde dziecko przychodzące na ten świat jest wielkim darem Boga dla człowieka. Wspólnota wiernych Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kitchener dziękuje Wam, Rodzice, za przyjęcie tego Bożego daru, zapewnia Was także o pamięci modlitewnej za Waszą Rodzinę, jak również wyraża wdzięczność, że Wasze dziecko zostanie włączone do naszej rodziny parafialnej. Aby zgłębić zbawczą wartość tego ważnego sakramentu, jakim jest Chrzest Święty, zapoznajmy się z nauką Kościoła Katolickiego na ten temat.

W Starym Testamencie znajdujemy wiele zapowiedzi chrztu. Od zarania ludzkości **woda** jest źródłem życia i płodności. W Wigilię Paschalną, kapłan święcąc wodę chrzcielną wypowiada następujące słowa: *Na początku świata Twój Duch unosił się nad wodami, aby już wtedy woda nabrała mocy uświęcania. Arka Noego uratowała ludzkość przed potopem. Kościół zawsze widział w Arce Noego obraz zbawienia przez chrzest. W niej bowiem niewielu, to jest osiem dusz, zostało uratowanych przez wodę (1 P 3, 20). Przejście przez Morze Czerwone*, które wyzwoliło Izrael z niewoli egipskiej, zapowiada inne wyzwolenie, jakiego dokonuje chrzest. Wreszcie zapowiedzią chrztu jest **przejście przez Jordan**; po tym wydarzeniu Izraelici otrzymują Ziemię Obiecaną, będącą obrazem życia wiecznego. (Kompendium 253).

Kto wypełnił te zbawcze zapowiedzi? **Pan Jezus**, który swoją działalność publiczną rozpoczął od przyjęcia chrztu w Jordanie oraz **krw i woda**, które wypłynęły z przebitego boku ukrzyżowanego Jezusa na Golgocie, są zapowiedzią Sakramentu Chrztu i Eucharystii. Po swoim zmartwychwstaniu Jezus posyła swoich Apostołów nakazując im: *Idźcie i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.* (Kompendium 254).

Czym jest Chrzest Święty? *Chrzest Święty jest najpiękniejszym i najwspanialszym darem Boga...* (Katechizm Kościoła Katolickiego 1216), fundamentem całego życia chrześcijańskiego oraz bramą otwierającą dostęp do innych sakramentów. Jest pierwszym z siedmiu sakramentów w Kościele Katolickim, który odpuszcza grzech pierworodny, gładzi wszystkie grzechy

osobiste, daruje wszelkie kary za popełnione grzechy, daje życie nadprzyrodzone (łaska uświęcająca), obdarowuje cnotami teologicznymi (wiara, nadzieja, miłość) oraz darami Ducha Świętego, czyni przybranym synem Ojca (Dzieckiem Bożym), włącza go do wielkiej rodziny chrześcijańskiej, jak również daje udział w kapłaństwie Chrystusa.

Do udzielenia Sakramentu Chrztu Świętego wymagane są następujące warunki:

1. *aby zgodzili się rodzice lub przynajmniej jedno z nich, lub ci, którzy prawnie ich zastępują;*

2. *aby istniała uzasadniona nadzieja, że dziecko będzie wychowane po katolicku; jeżeli jej zupełnie nie ma, chrzest należy odłożyć...* (Kanon 868).

Jak przebiega rytuał chrztu? Chrzcą się przez zanurzenie kandydata w wodzie lub przez polanie wodą jego głowy, wypowiadając imię/imiona oraz formułę *ja ciebie chrzczę w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego*.

Dlaczego Sakramentu Chrztu udziela się tylko raz? Chrzest przyjmuje się jeden raz w życiu, ponieważ wyciska on na duszy niezatarte znamię. Przez ten znak zostaliśmy upodobnieni do Chrystusa - Arcykapłana i włączeni do Jego Kościoła. Charakteru sakramentalnego nie niszczy nawet grzech ciężki, dlatego chrzest można przyjąć tylko jeden raz.

Kto może chrzczyć? Zwyczajnym szafarzem chrztu jest biskup, kapłan, a w Kościele Katolickim także diakon. W razie konieczności (zagrożenia życia dziecka) każda osoba może udzielić chrztu, pod warunkiem, że ma intencję uczynienia tego, co czyni Kościół i poleje głowę kandydata, wypowiadając jednocześnie słowa formuły trynitarniej: *N... ja ciebie chrzczę w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego*. (Kompendium 260).

Czy chrzest jest konieczny do zbawienia? Przystąpienia do chrztu domaga się sam Pan Jezus, który powiedział: *Kto wierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie wierzy, będzie potępiony* (Mk 16, 16). Chrystus powiedział również: *Jeśli się ktoś nie narodzi z wody i z Ducha Świętego, nie może wejść do Królestwa Bożego* (J 3, 5). *Chrzest jest konieczny do zbawienia dla tych, którym była głoszona Ewangelia i którzy mieli możliwość proszenia*

o ten sakrament (Kompendium 261). Jeśli, zatem, ktoś dobrze wie, że chrzest jest z ustanowienia Chrystusa środkiem udzielającym łaski, ten musi go przyjąć pod groźbą utraty zbawienia.

Na czym polega **Chrzest Krwi**? Męczennicy za wiarę w Chrystusa, umierający bez chrztu z wody, dostępują oczyszczenia z grzechów i wewnętrznego odrodzenia, a tym samym mogą osiągnąć zbawienie. Ich męczeństwo jest chrztem krwi, zastępującym chrzest z wody. Cierpienie dla Chrystusa oraz oddanie dla Niego życia wyraża głęboką wiarę i miłość. Przez swoją mękę i śmierć męczennicy upodabniają się do Chrystusa ukrzyżowanego i przez Niego zostają oczyszczeni i uświęceni.

Wielu może zbawić swoją duszę również przez **Chrzest Pragnienia**. Mogą dostąpić go *katechumeni i wszyscy ludzie, którzy pod wpływem łaski Bożej, nie znając Chrystusa i Kościoła, szczerze szukają Boga i starają się pełnić Jego wolę* (Kompendium 262), otworzą się na prawdę, wiodą uczciwe życie i postępują zgodnie z głosem sumienia.

W tym miejscu może paść pytanie - czy umierające bez przyjęcia Chrztu Świętego dzieci mogą być zbawione? *Kościół w swojej nieustannej modlitwie - zanoszonej przed tron Boży - może tylko polecać je miłosierdziu Bożemu* (Kompendium 262). Trudno przypuszczać, by kochający Bóg, usprawiedliwiający nawet największych grzeszników, odrzucał od siebie dzieci, które niczym Go nie obraziły.

Jakie znaczenie ma imię otrzymane na chrzcie? *Rodzice, chrzestni i proboszcz powinni troszczyć się, by nie nadawać imienia obcego duchowi chrześcijańskiemu* (Kanon 855). *Imię jest bardzo ważne, bowiem Bóg wzywa każdego po imieniu. Podczas chrztu Chrześcijanin otrzymuje swoje imię w Kościele; może to być imię jakiegoś świętego, który będzie dla niego wzorem świętości oraz będzie wstawiał się za niego u Boga* (Kompendium 264). Praktykuje się, że jeśli tzw. pierwsze imię nie jest katolickie, dodaje się drugie, w duchu chrześcijańskim. Pamiętajmy jednak, że wybierając imię dla dziecka, najodpowiedniejsze będzie imię świętego lub błogosławionego, który może zapewnić ochrzczoneму opiekę duchową oraz być dla niego wzorem życia.

*Rodzice mają obowiązek troszczyć się, ażeby ich **dzieci zostały ochrzczone w pierwszych tygodniach**; możliwie najszybciej po urodzeniu... Jeżeli dziecko znajduje się w niebezpieczeństwie śmierci, powinno być natychmiast ochrzczone* (Kanon 867). Dlaczego należy tak szybko chrzcić dzieci? Każde dziecko przychodzące na ten świat rodzi się ze skazą grzechu pierworodnego. Sakrament Chrztu Świętego usuwa tę skazę, nowo ochrzczonego czyni Dzieckiem Bożym i włącza go do wielkiej rodziny chrześcijańskiej. Rodzice nie dopuszczając dziecka do chrztu zaraz po urodzeniu, pozbawiają je bezcennej łaski stania się Dzieckiem Bożym.

W pierwszych wiekach chrześcijaństwa nie było zwyczaju udzielania Sakramentu Chrztu dzieciom. Przygotowanie dorosłych osób do przyjęcia tego sakramentu trwało nawet kilka lat. Okres przygotowania do przyjęcia sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego nazywany był katechumenatem. Ostatecznie w Kościele przyjął się zwyczaj chrztu dzieci. Jednak nie zanikła zupełnie praktyka udzielania tego sakramentu także osobom dorosłym, które z różnych względów nie przyjęły chrztu w dzieciństwie. Dorosła osoba, pouczona o prawdach wiary i obowiązkach chrześcijańskich oraz po ukończeniu formacji Wtajemniczenia Chrześcijańskiego w katechumenacie przyjmuje w Wielką Sobotę trzy sakramenty święte: Chrzest, Bierzmowanie i Eucharystię.

Rola Rodziców Chrzestnych

Kodeks Prawa Kanonicznego (Kanon 867) nakazuje: *Rodzice... jeszcze [przed narodzeniem dziecka] powinni się udać do proboszcza, by prosić o sakrament dla dziecka i odpowiednio do niego się przygotować*. Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kitchener wymaga, aby co najmniej dwa miesiące przed planowaną datą Chrztu świętego, rodzice dziecka spotkali się z kapłanem celem omówienia celebracji tego sakramentu. Do tego czasu prosimy rodziców, aby wstrzymali się z wyborem rodziców chrzestnych. Niestety, bywa często, iż nie kontaktując się uprzednio z kapłanem, rodzice dziecka o wiele wcześniej wybierają na rodziców chrzestnych osoby, które nie spełniają wymogów do tak zaszczytnego i ważnego obowiązku. Błędnie roszczą pretensje, że:

a. rola rodziców chrzestnych jest zarezerwowana wyłącznie dla członków rodziny i to z reguły dla rodzeństwa.

b. każdy człowiek może pełnić rolę ojca chrzestnego/matki chrzestnej, niezależnie czy jest osobą wierzącą/praktykującą czy nie.

c. rodzicami chrzestnymi mogą być wyznawcy innych religii.

Podamy teraz racjonalne wyjaśnienie do punktu **a i b**.

U wszystkich ochrzczonych, dzieci i dorosłych, po Chrzcie Świętym, wiara powinna wzrastać. Dlatego, co roku, podczas Wigilii Paschalnej (Wielka Sobota), Kościół odnawia przyrzeczenia chrzcielne. Chrzest jest źródłem nowego życia w Chrystusie; z niego wypływa całe życie chrześcijańskie. Aby mogła rozwijać się łaska chrztu, potrzebna jest pomoc rodziców. Na tym polega także rola rodziców chrzestnych, którzy powinni być głęboko wierzący, a także zdolni i gotowi służyć pomocą nowo ochrzczonemu, zarówno dziecku, jak dorosłemu, na drodze życia chrześcijańskiego. Kodeks Prawa Kanonicznego stwierdza: *[Chrzestny ma] pomagać, żeby ochrzczony prowadził życie chrześcijańskie odpowiadające przyjętemu sakramentowi i wypełniał wiernie związane z nim obowiązki.* (Kanon 872).

Być wybranym na Rodzica Chrzestnego - to wyjątkowe wyróżnienie. Jak nikomu innemu, to Wam ojciec chrzestny/matko chrzestna powierzono szczególną odpowiedzialność w chrześcijańskim wychowaniu dziecka. Przywilej ten daje Wam możliwość zbudowania trwałej więzi między rodzicami chrzestnymi i ochrzczonym dzieckiem.

Istnieje wiele sposobów, dzięki którym możecie tę więź pielęgnować, będąc dla chrześniaka szczególnym przewodnikiem we wzrastaniu w wierze katolickiej. Oto kilka z nich:

- Często modlić się w intencji dziecka; wspominając rocznicę Chrztu Świętego, wspólnie uczestniczyć w niedzielnej Eucharystii.

- Brać udział w życiu sakramentalnym dziecka, szczególnie kiedy chrześniak przystępuje do Pierwszej Komunii Świętej i Bierzmowania.

- Towarzyszyć w czasie dorastania i odpowiadać na rodzące się pytania i wątpliwości w sferze wiary.

- Zachęcać chrześniaka do życia zgodnego z wiarą, ofiarując mu Pismo Święte, książki i filmy religijne, różaniec, itp.

- Co najważniejsze, rodzice chrzestni sami mają być wzorem chrześcijańskiego życia dla swojego chrześniaka, poprzez codzienną modlitwę, praktykowanie cnót, uczestnictwo w niedzielnej Eucharystii i innych nabożeństwach oraz czynny udział w życiu parafialnym.

Powróćmy teraz w naszych rozważaniach do punktu **c**.

W Kościele Katolickim coraz częściej są zawierane małżeństwa między Katolikami, a osobami innych religii po wcześniejszym uzyskaniu dyspensy. Taka sytuacja ma ogromne oddziaływanie na sferę religijną i praktyki religijne współmałżonków i ich dzieci; dotyczy to w sposób szczególny celebracji Chrztu świętego. W tej kwestii pozostaje wciąż aktualne pytanie: - czy rodzicami chrzestnymi mogą być wyznawcy innych religii?

Prawo kanoniczne w tej kwestii jest precyzyjne i orzeka: *Ochrzczony, należący do niekatolickiej wspólnoty kościelnej, może być dopuszczony tylko razem z chrzestnym katolickim i to jedynie jako świadek chrztu*". (Kanon 874).

W innych słowach - ojcem chrzestnym/matką chrzestną musi być zawsze Katolik. Wyznawca innej wiary nie może podejmować się roli chrzestnego/chrzestnej; - może być jedynie świadkiem Chrztu Świętego i to pod warunkiem, że chrzestnym pozostaje zawsze Katolik.

W przypadku, gdy świadkiem Chrztu Świętego jest wybrana osoba innej wiary, wówczas Katolik, który nie uczęszcza do Kościoła Katolickiego a tylko do wspólnoty kościelnej współmałżonka/współmałżonki, nie może być dopuszczony do roli chrzestnego/chrzestnej w Kościele Katolickim. Dlaczego? - bo nie praktykuje swojej wiary.

Wyjątkiem od powyższej zasady są osoby należące do Kościoła Prawosławnego. Ze względu na ścisłą komunie istniejącą między Kościołem Katolickim i Kościołami Prawosławnymi, wolno dopuścić prawosławnego do pełnienia roli chrzestnego obok chrzestnego katolickiego lub matki chrzestnej katolickiej.

Pozostając w sferze tej samej kwestii, pojawia się analogiczne pytanie - czy Katolik może pełnić funkcję ojca chrzestnego/matki chrzestnej w kościołach innej wiary chrześcijańskiej? Odpowiedź na te pytanie pozostaje negatywna - nie może on podejmować się roli chrzestnego/chrzestnej; choć może być świadkiem ceremonii. Jedyny wyjątek dotyczy tylko Kościoła Prawosławnego, w którym Katolik może pełnić tę zaszczytną rolę.

Do innych, często stawianych pytań należą:

Czy rodzic chrzestny musi być bezwarunkowo konieczny na Chrzcie Świątym?

W wypadku nieobecności rodzica chrzestnego (z ważnych powodów), może go reprezentować osoba w zastępstwie (proxy).

Czy dziecko może zostać ochrzczone w parafii, jeśli jego rodzice nie mieszkają na jej terenie?

Chrzest Świąty, podobnie jak wszystkie inne sakramenty, jest celebracją żywej i personalnej relacji z Panem Bogiem oraz lokalną rodziną parafialną. Sakramenty sprawuje się zwykle w parafii, na której terenie zamieszkuje lub jest zarejestrowana rodzina i tutaj uczestniczy w sprawowanych nabożeństwach religijnych.

Jakie warunki mają spełnić rodzice, którzy pragną ochrzcić swoje dziecko w innej parafii niż ta, do której zwykle należą i oddają kult Boży?

Rodzice - dla uzasadnionego powodu - powinni zwrócić się do proboszcza parafii, w której planują Chrzest z zapytaniem o możliwość udzielenia tego sakramentu w Jego świątyni. Wymagane jest również pismo miejscowego proboszcza, do którego kościoła uczestniczą, zezwalającego na celebrację Chrztu poza terenem Jego parafii.

Czy ojciec lub matka mogą być rodzicami chrzestnymi swojego dziecka?

Żaden z rodziców nie może pełnić roli rodziców chrzestnych, ponieważ ma do wypełnienia zaszczytną rolę rodzicielską, która wpływa na wyjątkowe relacje ze swoim potomstwem. Rola chrzestnego jest diametralnie odrębna od roli rodzica lub opiekuna prawnego.

Czy rodzice dziecka mogą zmienić chrzestnych na przestrzeni czasu?

Dochodzi do takich sytuacji, że jedna lub obie osoby, które pełniły funkcję rodziców chrzestnych, nie biorą już więcej udziału w życiu dziecka, nie ma również żadnej nadziei na dalsze utrzymywanie jakichkolwiek kontaktów rodzinnych, jak również znaczną przeszkodę stanowi zbyt wielka odległość zamieszkania (np. kontynentalna). W takich sytuacjach rodzice mogą prosić o zmianę rodziców chrzestnych i dodać jedynie imię i nazwisko nowego chrzestnego w Księdze Chrztu. Chociaż nowa osoba może teraz zajmować ważne miejsce w życiu wiary dziecka, nie jest możliwa zmiana adnotacji (usunięcie wcześniejszych rodziców chrzestnych) w rejestrze chrzcielny. Księga Chrztu jest aktem prawnym, a pierwotni rodzice chrzestni byli świadkami sprawowanego sakramentu. Byłoby nieprawne usunięcie imienia uprzedniego chrzestnego i zastąpienie go nowym, być może kimś, kto nawet nie był obecny na Chrzcie.

Czy kapłan lub diakon może być chrzestnym i przewodniczyć także ceremoniom chrzcielny?

Duchowni mogą być rodzicami chrzestnymi, ale proszeni są o to, aby nie byli szafarzami sprawowanego sakramentu. Nie powinno się łączyć dwóch oddzielnych ról.

Niedziela (Dzień Pański) – celebrowanie Chrztu Świętego

Kodeks Prawa Kościelnego orzeka: *Chociaż chrzest może być udzielany w jakimkolwiek dniu, jednak zaleca się, aby z zasady był udzielany w niedzielę albo wedle możliwości w Wigilię Paschalną* (Kanon 856). W Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kitchener sakrament ten jest sprawowany w drugą sobotę / niedzielę każdego miesiąca w języku polskim oraz w trzecią sobotę / niedzielę miesiąca w języku angielskim o godz. 12:45, bezpośrednio po zakończonej Mszy św. południowej. Ponieważ Liturgia Chrzcielna jest celebrowana w naszym kościele bez Mszy św., rodzice i rodzice chrzestni jak i zaproszeni goście, są zobowiązani na mocy Trzeciego Przykazania Bożego (*Pamiętaj abyś Dzień Święty święcił*) do uczestnictwa w niedzielnej Eucharystii. Usilnie nakłaniamy rodziców dziecka, aby:

a. wysyłając zaproszenia podać w nich godziny niedzielnych Mszy św. odprawianych w naszym kościele.

b. zaprosić rodziców chrzestnych oraz pozostałych gości do wspólnego celebrowania Eucharystii i Sakramentu Chrztu Świętego.

Drodzy Rodzice! Przeżywając ogromną radość, że Wasze dziecko zostanie włączone do wielkiej rodziny chrześcijańskiej i stanie się nowym członkiem parafii, gratuluję Wam przyjęcia *Bożego daru Życia* w osobie tego małego dziecka oraz zapewniam o pamięci modlitewnej.

Ks. Adam Wróblewicz, C.R.